

- Saksnr:** 2018/159
- Møte:** 8. møte i Rådgivende utvalg
- Tid:** Tirsdag 12. juni 2018, 09:00 – 11:00
- Sted:** Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, Haakon VII's gate 5
- Deltakere:** *Barneombudet v/Elin Saga Kjørholt, Likestillings- og diskrimineringsombudet v/Guri Hestflått Gabrielsen, Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg v/ Advokat Else Leona McClimans, Amnesty International, v/ generalsekretær Jon Peder Egenæs, Pasient- og brukerombud i Buskerud, Anne-Lene Arnesen, Norsk organisasjon for asyløkere (NOAS) v/ Ann-Magrit Austenå, postdoktor Kristina Labba, Universitetet i Tromsø, professor Eirik Holmøyvik, Universitetet i Bergen, lagdommer Susann Funderud Skogvang, Hålogaland lagmannsrett, Sivilombudsmannen/v seniorrådgiver Christian Ranheim, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon v/ Eva Opshaug, Antirasistisk senter v/ nestleder Ervin Kohn.*
- Fra NIM:**
Direktør Petter Wille, seniorrådgiver Kristin Høgdahl, seniorrådgiver Gro Nystuen, seniorrådgiver Ilia Utmelidze, rådgiver Pernille Meum, kommunikasjonssjef Elianne Kemble-Clarkson, praktikant Dagny Ås Hovind.
- Forfall:** *Siri Gloppen, Professor v/ Universitetet i Bergen, Bjørn Engesland, generalsekretær, Den norske Helsingforskomité.*
- Referent:** Dagny Ås Hovind

Direktør Petter Wille ønsker velkommen.

1. 70-årsmarkeringen Verdenserklæringen

Petter innleder kort om NIMs planer for 70-årsmarkeringen. Elianne opplyste at 70-årsmarkeringen er en god anledning til å satse på nett. NIM ønsker å engasjere et bredere publikum, bl. a. videregående skoler, politikere, kommuner og ordførere. Arendalsuka og SoMe-kampanjen vil fokusere på dette temaet. Det er vedtatt et høynivåmøte om HR Defenders under høstens Generalforsamling.

NOAS påpeker at markeringen sammenfaller med fredsprisutdelingen.

Amnesty kommer til å gjøre en del internt. Påpeker at spesialrapportøren for Human Rights Defenders, Michel Forst, ønsker å ha et seminar.

Pasient- og brukerombudet i Buskerud opplyser at man vurderer å skrive en samlet kronikk fra Pasient- og brukerombudene. *Barneombudet* vurderer å gjøre informasjonsarbeid gjennom Aftenposten Junior eller NRK Super. LDO mener diskrimineringsforbudet bør markeres. De ønsker samarbeid med andre om dette.

2. Strategi

Petter innleder om strategien. Den skal revideres og NIM ønsker synspunkter, bla på spørsmål om format, visjon, mål mv.

Han viser til hovedmålene i strategien og understreker viktigheten av å etablere seg som en sterk faglig aktør. Når det gjelder brobyggerrollen, inviterer han til synspunkter på om man fortsatt bør benytte uttrykket «samlende.»

LDO mener uavhengigheten er viktigere enn at NIM skal være samlende. NIM må også være uavhengig fra sivilsamfunnet. Mener strategien er god og prinsipiell, men det mangler veivalg, satsninger, tydelige prioriteringer som får virkning i hverdagen. NIM kjenner den nasjonale konteksten og vet hvilke felt man bør jobbe på til enhver tid. Viktig å ikke spre seg for tynt. LDO deler gjerne arbeidet de har gjort på læreplanene.

Innspill fra *Susann Skogvang* om at NIM må være lydhøre for det som skjer, men likevel ha føringer som er veiledende. Strategien bør være overordnet, men kanskje en handlingsplan kan være mer kortsiktig. Uavhengig brobygger, heller enn samlende. Uavhengig både nasjonalt og internasjonalt. Strategien bærer preg av å nå målet om akkreditering, mens nå kan man tenke friere siden rollen er mer definert.

Barneombudet påpeker at kriterier for valg av saker bør tas inn i strategien.

Advokatforeningen mener de konkluderende anbefalingene fra FN-komiteene fra 2018 er gode utgangspunkter for å identifisere noen temaer som kan være førende for de neste årene. Fremhever prosjekt om rettshjelp med NIM som et tverrgående tema. Mener NIM har vært gode på kommunikasjon og har satt vanskelige temaer på dagsorden. Det viktigste bolverket mot rasisme er å få MR-undervisning inn i skolene. Dette arbeidet må konkretiseres. Diskusjon om hvordan man kan komme med i de nye læreplanene som utarbeides av Utdanningsdirektoratet.

Amnesty foreslår å definere kjerneområder og strategiske mål som gir en tydelig satsning. Tar opp igjen spørsmålet og uttrykker bekymring for at MR angripes mer og mer i Norge, særlig gjennom lovforslag. Spørsmål om man kan bruke stortingsrepresentanter som bolverk ved å drille dem i MR.

NOAS ønsker å se mer SoMe og infografikker som kan deles fra NIM. Beskjeden om at man ikke kan gradere MR må være krystallklar. Her kan den faglige tyngden komme til uttrykk.

Sivilombudsmannen stiller spørsmål om hvordan balansen er mellom å jobbe med enkelte temaer langsiktig og å hoppe på dagsaktuelle temaer? Er det kapasitet til å jobbe langsiktig? NIM mener ja, f.eks. gjennom oppdraget fra domstolskommisjonen og temarapportene. Det lanseres ny rapport i Tromsø 22. juni om vold i nære relasjoner i samiske samfunn.

Eirik Holmøyvik påpeker at det kan være lurt å fokusere på MR-opplæring på Stortinget. Det bør være fokus på de nyvalgte representantene. Når det kommer til strategiske mål er tre kulepunkter nok. Strategien bør være kort, muntlig formulert, enkel og med klare prioriteringer.

Barneombudet nevner erfaringer med barnas stortingsrepresentanter og at det er viktig å tilby faglig tyngde.

Pasient- og brukerombudet fremhever viktigheten av å løfte blikket. NIM har en særstilling. Dropp målstyringen. Det er viktig å snakke om satsningsområder fremfor prioriteringer.

Det kom også et forslag om å ha kontakt med ungdomspartiene.

3. Oppfølging av eksaminasjon av Norge i FNs traktatorganer

Petter innleder. NIMs inntrykk er at vi har en ganske god prosess for utarbeidelse av norske rapporter og medvirkning fra andre aktører enn staten og god kommunikasjon underveis, samt i høringer. Vi savner, imidlertid en plan eller retningslinjer for oppfølging av anbefalinger. NIM vil fremme forslag om dette. Vi setter opp oversikt over anbefalinger tematisk fra alle organene. Universal Rights Group har også laget et system for bedre oversikt over hvor anbefalingene og status for oppfølging. Slike retningslinjer vil også forenkle rapporteringsarbeidet for staten.

Seniorrådgiver Kristin Høgdahl opplyser at NIM ser på ulike struktureringssystemer, men HR Index er grunnleggende for sammenstillingen. Vi vurderer hva som er et hensiktsmessig format.

NOAS påpeker at det kan være som en parallell til Stortingets hjemmesider, hvor det er informasjon om status for ulike saker og hvordan de skal behandles.

Barneombudet mener det er lite politisk vilje til dette. Men det er behov for en strategi for oppfølging.

LDO ser for seg mer løpende oppfølging enn handlingsplan. Kan man få møter med de ansvarlige ministrene og byråkrater?

Seniorrådgiver Gro Nystuen påpeker at den forrige handlingsplanen fra -99 ikke var så verdifull. Løpende oppfølging er mer verdifullt. Som sterk faglig aktør må NIM tørre å si at noen av anbefalingene er bedre enn andre.

Eirik Holmøyvik mener at målgruppen for en slik systematisering må være Stortinget og folket. Målet burde være: Regjeringen må rapportere i stortingsmeldinger om MR-oppfølging.

NOAS mener et slikt visuelt kart også er bra for journalister som referanseverktøy. LDO anbefaler at man har en egnet metode for hver enkelt anbefaling siden de er så forskjellige. Barneombudet foreslår temamøter med departementene som tidligere.

Kristin Høgdahl opplyser at neste rapporteringsoppgave er formøte på CRPD. Kommer til å invitere til innspill. Frist for innspill til «list of issues» er 3 september. Frist for innspill fra sivilt samfunn og NIM til UPR er 20 september. NIM holder kontakt med NGO forum om dette.

4. Human Rights Defenders i Norge

Seniorrådgiver Ilia Utmelidze innleder. NIM ønsker å undersøke hva som er situasjonen for MR forkjempere i Norge.

Amnesty mener det er et spennende prosjekt. Viktig å få tak i de som ikke er en del av MR establishment.

NOAS påpeker at det kan være enkeltpersoner som også tar opp rettighetsspørsmål, samfunnsdebattanter er mest utsatt. Barneombudet trekker frem manglende tilgang til å fremme rettighetene sine i et klagesystem eller retten. Det er flere grupper som ikke kommer videre, og de får ikke rettshjelp. Advokatforeningen mener det kan være interessant å ta noen dybdeintervjuer.

Enighet om at man må være nøye på kriteriene for hvilke organisasjoner og personer som skal være med. Det er en del grupper og organisasjoner som selv mener de er MR-forkjempere. Hvordan avgrense og samtidig hindre at det blir selektivt.

Innspill på økonomisk støtte til sivilsamfunnet og hvordan det fungerer ut fra et demokratisk ståsted. Hva er kriteriene for støtte? Bedres eller forverres kårerne i Norge? Antirasistisk senter står i fare for å miste 50% med mindre de midlene erstattes. Vårt samfunn har ikke samme tradisjon for fundraising. Graden av finansiering påvirker graden og styrken av sivilsamfunnet.

5. Eventuelt

Ingen innspill til eventuelt. Petter takket for gode innspill.

Møteslutt 10:40.